

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6 • Telefon broj 2177 • Račun Poštanske štedionice br. 12.943 • Oglasi po ceni i Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 2 oktobra 1936
God. VII • Broj 39

Sokolska Petrova petoletka je bojna truba...

Što je Sokolska Petrova petoletka? To je vraćanje duga, kojim su nas teško zadužile stotine hiljada junačkih žrtava, koje su uzidane u temelje naše slobode. To je ispunjenje onog svetog zaveta, koji smo dali najvećem Kralju, Kralju Vitezu, kad je na samrtnom čašu sve nas pozvao da čuvamo Jugoslaviju za koju je On živio i dao Svoj život.

Rekli smo onda krvava srca i suznih očiju: Čuvaćemo Ti Jugoslaviju! To je veliki i strašni zavet, koji mora biti ispunjen i izvršen, da ne budemo zavetolomci i da ne izgubimo dušu! A kako da ga ispunimo? Sokolska Petrova petoletka nam kaže kako da to učinimo: zavetujemo se da ćemo za pokor duše i večnu slavu Kralja Aleksandra, a za sreću i dug život Kralja Petra II provesti pet godina do Njegovog punoletstva u neumornom i požrtvovnom radu za dobro i korist naroda. Neka među svima nama otpočne plemenita utakmica, ko će više učiniti i doprineti da Sokolstvo, kome je Kralj Vitez u prvom redu namenio Svog divnog Jedinca, ispuni amanet i da posle pet godina izađe pred presto Mladog Kralja, da Mu o Njegovom punoletstvu preda najbolji dar: spisak korisnih poslova i zadužbina, koje je Sokolstvo izvršilo, da bi dokazalo delom i žrtvom svoju ljubav prema Njemu.

Sad više nema ni oklevanja ni stanka ni kolebanja! Sokolska Petrova petoletka treba samo pregoće i radnike, treba samo tvorce a ne zborce, treba one koji veruju. A oni koji bi sumnjali, koji bi kolebali, koji ne bi imali snage da učestvuju u ovom svetom i velikom poslu, oni koji u svakom poslu traže samo njegove teškoće i iznalaze sve moguće zapreke — svi ti neka se uklone s čela sokolskih redova, neka pošteno ustupe mesto onima koji veruju, kojima ljubav prema Kralju i Narodu daje snage za najveće napore, koji imaju snažnu i nescalomivu veru. Mi najbolje znamo pred kakvim se sve teškoćama nalazimo, ali još bolje znamo, što može da učini vera u sokolsku ideju, istinska ljubav prema Kralju i narodu i pravo sokolsko pregalstvo i oduševljenje.

Sokolska Petrova petoletka hoće da uništi duh malodušnosti, duh neverice i da probudi one velike moralne snage s kojima je naš narod činio čuda — hoćemo da pokrenemo za veliko delo Sokolske Petrove petoletke ne samo Sokole nego i čitav jugoslovenski narod.

Sokoli treba da ponesu barjak boljeg i srećnijeg narodnog života. Sokoli treba da do punoletstva Kraljevog učine sve napore, da Mladi Kralj za tekne srećnu i sređenu zemlju i zadovoljan narod. Sokolska Petrova petoletka je bojna truba! Ko nema srca i uši da čuje neka napusti odmah naše sokolske redove!

Obletnica smrti blaženopćivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I

Svim bratskim župama!

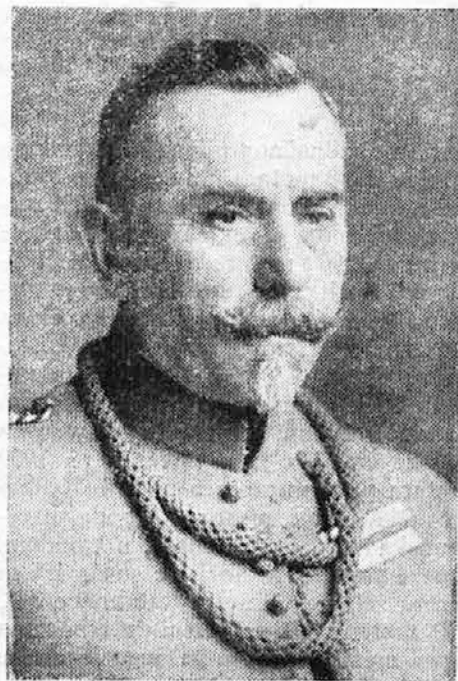
U okružnici koja je objavljena u 37 broju našega lista od 18 sept. o. g. Uprava Saveza SKJ dala je direktive, na koji način ima da se provede ovogodišnja komemoracija tužnoga dana 9 oktobra, kao obletnice smrti blaženopćivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

Tim povodom Uprava Saveza SKJ ovim skreće pažnju svim bratskim župama na okružnicu Saveza broj 96 (S broj 13.058) od 1 X 1935 i na zaključak Izvršnog odbora Saveza, da je dan 9 oktobra proglašen »Danom sokolskog bratstva«, te da toga dana, uz komemoraciju, treba sprovesti i akciju milosrda sakupljanjem priloga u korist »Socijalnog fonda Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja«.

Na ovu akciju milosrda neka br. župe potsete i svoje područne sokolske jedinice.

Sećanje na pok. brata dr. J. Šajnera

Dne 21 pr. m. navršila se 75 obletnica rođenja brata dra Josipa Šajnera, pokojnog starešine Saveza slovenskog Sokolstva i Češkoslovačke obce sokolske.

Pok. brat dr. Josip Šajner

Pokojni brat dr. Šajner spada u red onih vrlih i velikih sokolskih radnika, koji su svojim sokolskim životom i delima ušli u istoriju čitavog slovenskog Sokolstva, a također i u istoriju svog naroda i Slovenstva uopće. I stoga prilikom ove sada minule 75 obletnice njegova rođenja ovim osvežavamo njegovu svetlu uspomenu.

Pokojni brat dr. Šajner rodio se u Benešovu kod Praga, gde je i svršio osnovnu školu; gimnaziju i pravni fakultet svršio je u Pragu. Nakon dugogodišnje prakse kod advokata dr. Beneša, dr. Čičeka i dr. Tondra, koji stajahu u prvim redovima prvih sokolskih radnika, brat dr. Šajner otvara 1893 godine svoju vlastitu advokatsku kancelariju.

U sokolske redove brat dr. Šajner stupio je već kao gimnazijalac, a kao student univerziteta on postaje jedan od najvernijih učenika i docnije najsvetliji saradnik osnivača Sokolstva, dra Miroslava Tirša. Od godine 1882 dr. Šajner pomaže Tiršu pri uređivanju

»Sokola«, a posle Tirševe smrti uređivanje ovog lista prelazi sasvim u njegove ruke.

Od godine 1884 dalje brat dr. Šajner bio je kroz punih deset godina prednjak matičnog društva, Praškog Sokola, i kao takav i Tiršov pobočnik, s kojim su ga vezivale također i porodične veze. On je, kao najuži Tiršov saradnik bio poslan od Praškog Sokola u Ec da tamo pronađe telo smrtno ponesrećenog Tirša.

Kada je godine 1889 bila osnovana Češka obca sokolska, za njenog tajnika bio je izabran dr. Šajner, koji se je na tome mestu istakao svojim odličnim organizatorskim radom. Također i pri pripremanju mnogih svesokolskih sletova brat dr. Šajner kao sletski tajnik vanredno je poslužio svojim velikim radom i sposobnostima. Godine 1899 izabran je brat dr. Šajner za starešinu matičnog društva, Praškog Sokola, na kome je mestu ostao sve do svoje smrti.

Po svome dolasku na čelo ČOS, kao njen starešina, brat dr. Šajner nastojao je da izvede i ostvari Tirševu zamisao o ujedinjenju svih slovenskih sokolskih saveza u jedan jedinstveni savez, u Savez slovenskog Sokolstva. U tu svrhu brat dr. Šajner poduzimao je putovanja po slovenskim zemljama, da ličnim kontaktom i direktnim zagovorom i nastojanjem poradi na ostvarenju tog saveza. U tim svojim velikim nastojanjima brat dr. Šajner je i uspeo.

Brat dr. Šajner je nadalje bio od dragocene pomoći Masariku, da je mogao za vreme svetskog rata da otputuje u inostranstvo, da tamo organizuje i odatle vodi borbu za slobodu i samostalnost svoje otadžbine. Nakon oslobođenja brat dr. Šajner postaje vrhovni zapovednik češkoslovačke vojske, ali čim su u zemlji prilike bile krenule na bolje, on se opet vraća svom sokolskom radu, ustrajući u njemu sve do svoje smrti 11 januara 1932.

Ceneći ogroman rad i zasluge pokojnog starešine Saveza slovenskog Sokolstva i bratske Češkoslovačke obce sokolske, brata dr. Josipa Šajnera, i jugoslovensko Sokolstvo seća se prilikom 75 obletnice njegova rođenja, s najdubljim pijetetom njegovog svetlog imena i kliče: Večnaja mu pamjat!

Produbljenje uzajamnog rada između jugoslovenskih Sokola i bugarskih Junaka

Već smo ukratko izvestili o glavnoj godišnjoj skupštini bratskog Saveza bugarskih Junaka, koja je ove godine, krajem avgusta, održana u Dupnici, a kojoj su u ime Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije učestvovali kao delegati brat prof. dr. Mihailo Gradogjević, tajnik Saveza SKJ i brat Rade Dimitrijević, član uprave Saveza SKJ i starešina Sok. župe Niš. Sada pak izveštavamo o nekim zaključcima, koji su donešeni na ovoj skupštini bratstva Junaka, a koji će znatno produbiti uzajamni rad između jugoslovenskih Sokola i bugarskih Junaka.

Među ostalim na ovoj skupštini je zaključeno, da Savez bugarskih Junaka pošalje svake godine po nekoliko svojih članova u prednjačke tečajeve i prosvetnu školu Saveza SKJ, dok će Savez SKJ opet sa svoje strane poslati Savezu bugarskih Junaka jednog svog putujućeg prednjaka. Nadalje je zaključeno, da će se izmenično sastajati načelnikstva obaju Saveza na zajedničke konferencije u Beogradu i Sofiji. Osim toga zaključeno je, da će sve bugarske junačke jedinice svake godine prirediti jugoslovenski, a jugoslovenske sokolske jedinice bugarski dan. Na ovaj način još više će se produbiti uzajamni rad između ovih dvaju naših bratskih Saveza.

Pripreme za jubilarni X svesokolski slet u Pragu

Iako će se naredni, X jubilarni svesokolski slet, kojim će ČOS proslaviti i 20 godišnjicu opstanka slobodne češkoslovačke republike, održati tek godine 1938, ipak su već formirani svi sletski odbori i otcaci — svega njih 16 — koji su još u toku ovog leta započeli intenzivnim radom.

Već je u krupnim potezima izrađen i sam raspored sleta, koji će se i ovog puta deliti na pretsletske i glavne dane. Te godine dne 19 juna biće dan sokolske dece — a nedelju dana pre toga dan školske mladeži iz Praga i okoline. Dne 26 juna biće slet naraštaja, a dne 30 juna održaće se međunarodna telovežbena takmičenja. Dne 1 i 2 jula održaće se takmičenje za prvenstvo Saveza slovenskog Sokolstva. Glavni sletski dani određeni su za 3, 4, 5 i 6 jula.

U svrhu organizovanja sistematske propagande za slet putem štampe, održan je od 26 do 28 septembra u Tirševom domu u Pragu sastanak sletskih izvestioca, koji su bili detaljno upućeni u pripreme radove sletskih odbora i otcaka i kojima su data praktička uputstva, kako treba vršiti propagandu za slet u pojedinim župama. Ovoga meseca počinje propaganda za slet i putem radio stanice Prag, koja će stalno objavljivati vesti iz pojedinih sletskih otcaka. Od primljenih predloga za sletske vežbe najbolji je predlog brata Jana Pelikana, koji je i nagrađen.

Sednica načelnikstva Saveza SKJ

Dne 25 pr. m. održana je u savez-nim prostorijama u Beogradu sednica načelnikstva Saveza SKJ pod predsedništvom saveznog načelnika brata dra Alfreda Pihlera. Na ovoj sednici doneseni su u vezi s telesnovaspitnim radom u našem Sokolstvu nekoji važniji zaključci, o čemu ćemo izvestiti u narednom broju.

Sednica izvršnog odbora Saveza SKJ

Dne 26 pr. m. održana je u sedničkoj dvorani Saveza SKJ u Beogradu redovita sednica izvršnog odbora Saveza, na kojoj su podneli izveštaje o radu zamenici saveznog starešine i pročelnici pojedinih saveznih odbora i otcaka. Pretresajući mnoga tekuća sokolska pitanja, sednica je nastavljena i 27 pr. m. kroz ceo dan. U toku ove sednice raspravljano je naročito pitanje što uspešnijeg izvođenja objavljenog sokolskog Petrovog petogodišnjeg plana. Organizacija provedbe ovog plana poverena je članu savezne uprave bratu Dobri Bogdanoviću, kome je ujedno povereno i vodenje saveznog socijalnog otcaka.

Sednica otcaka štampe Saveza SKJ

Dne 28 o. m. održana je u savez-nim prostorijama u Beogradu sednica otcaka štampe Saveza SKJ, i to redakcionog odbora i finansijsko-administrativnog otcaka pod predsedništvom zamenika saveznog starešine br. Đure Paunkovića. Na ovoj sednici rešavana su nekoja pitanja u vezi s pripremama o reorganizaciji štampe Saveza SKJ.

Sednica prosvetnog Saveza odbora SKJ

Dne 29 o. m. održana je u savez-nim prostorijama u Beogradu sednica prosvetnog odbora Saveza SKJ pod predsedništvom brata dra Vladimira Belajčića. Na sednici su podnešeni izveštaji o stanju sokolsko prosvetnog rada u župskim prosvetnim odborima i o prilikama pod kojima se taj rad razvija. Nakon što su zatim podneli izveštaje i svi referenti saveznog prosvetnog odbora, pokrenuta su i nekoja važnija pitanja sokolsko vaspitnog značaja, a koja će biti predmet posebnog raspravljanja na jednoj od narednih sednica. Na koncu doneseni su i nekoji zaključci, da bi se prosvetno-vaspitni rad u našem Sokolstvu još više produbio i intenzivnije vodio i unapređivao.

Osnovi antropometrije primenjeni kod telovežbe

Telesna vežba, ma koliko se ona psihički može smatrati kao zabava i razonoda, fiziološki ona predstavlja izvesan telesni napor. Telesno vežbanje zahteva od svih delova tela i njegovih organa pojačan rad i veća naprežanja, nego što smo to običnim životom priviknuli. To naprežanje od telesne vežbe, kako duševno tako i fizičko, zahteva i veću potrošnju energije i materije iz koje je naš organizam sastavljen. Time se u nekoliko gubi ravnoteža između onoga što imamo i onoga što pri vežbi utrošimo. Tu bi se ispoljio onaj negativni uticaj telesne vežbe, kada ona ne bi bila stavljena pod kontrolu. Zato je kod telesne vežbe potrebna lekarska kontrola. Kontrola lekara nad vežbačima potrebna je, da od telesnog vežbanja odstrani sve one, koji su bolesni i kojima telesna vežba može samo da škodi. Kod nas u Sokolstvu teži se, da se osnivanjem lekarskih sekcija kod jedinica, održava stalno ova lekarska kontrola telesnog vežbanja i time spreče teške posledice koje telesna vežba može da nanese bolesnim osobama.

Lekarska je kontrola još potrebna za vreme uvežbavanja pojedinih težih vežbi — kao na pr. za vreme treninga. Treningom težimo da telo postepeno dovedemo do takvog stanja, da ono s najmanje naprežanja i snage daje maksimum svoje moći i sposobnosti. Neracionalan trening i bez plana može mnoge vežbače zdravstveno da upropasti. Za vreme treninga mora se, kao conditio sine qua non, sprovesti stroga lekarska kontrola vežbača, ako se žele izbeći sve one loše posledice, koje bi trening mogao sa sobom povući.

Lekarska kontrola telesne vežbe ima dosta sredstava na raspoloženju kojima postiže svoj cilj. Kao i svaka nauka, i sportska medicina, koja se naročito bavi proučavanjem uticaja sportova i telesne vežbe na čoveče telo, svakog dana ta svoja sredstva povećava i bogati se tekovinama, koje joj medicinska nauka pruža.

Jedno od pomoćnih sredstava, kojima se lekar služi da prati i poučava bilo opšti, bilo posebni uticaj telesnog vežbanja na čoveče telo, kao i promene, koje vežbe vrše na čoveče telo, jeste antropometrija — nauka o merama pojedinih delova čovečjeg tela.

Pojedini delovi čovečjeg tela nisu tokom života uvek u međusobnom istom odnosu po svojoj veličini. Tako

mala deca imaju relativno veliku glavu, a male udove. Polovina čovečjeg tela je kod novorođenčeta pupak, dok su kod odraslog čoveka kukovi. U toku rastežanja telo uvek dobija nove i nove oblike, raste u širinu i dužinu. Odnos težine tela nije uvek paralelan s njegovim rastom. Isti je slučaj i s unutrašnjim organima tela, t. j. sa srcem, plućima, mozgom i t. d. U raznom dobu uzrasta telo daje sasvim različitu proporcionalnu sliku, kako spolja tako i iznutra. Ova slika je, razume se, potčinjena individualnim varijacijama, ali ipak prosečno svako doba čovečjeg uzrasta ima svoje tipične karakteristike, koje se antropometrijskim merenjem mogu tačno grupisati.

Tako se u prvoj godini života ističe relativno jak uzrast dece; od 2 do 4 godine deca napreduju u svim dimenzijama. Potkožno masno tkivo, koje kod dece uslovljava oblike forme, gubi se postepeno kad deca počnu da hodaju. Od 5 do 7 godine pada u oči uzrast, dok širenje grudnog koša, ramena i kukova nešto izostaje. Od 8 do 11 godina uzrast nešto sporije napreduje, dok se telo više širi. Od 12 do 14 godine uzrast jako napreduje, naročito se opaža porast nogu i ruku. U ovom dobu su obično devojčice rastom veće od muškaraca. Od 14 godine nastaje srazmerno razvijanje u svim pravcima, i to do 21 godine, kad ono definitivno prestaje.

Telesna vežba sa svoje strane ima također svoj uticaj na pravilno razvijanje pojedinih delova tela. Naročito se to opaža na podizanju i razvijanju grudnog koša.

S obzirom na ove različitosti u rastežanju i razvijanju pojedinih delova čovečjeg tela može se pomoću antropometrije dobiti slika o izgradnji tela u vidu brojeva, koji se mogu porediti međusobom bilo kod istog lica u razno doba, bilo kod različitih lica i na taj način utvrditi izvesne prosečne vrednosti.

Antropometrija ne služi samo lekarima u svrhu proučavanja uticaja telesne vežbe na razvoj čovečjeg tela, već ona služi i za istraživanje i drugih naučnih istina, kao na pr. za ispitivanje pojedinih rasnih odlika. Mi ćemo se međutim ograničiti samo na onaj deo antropometrije, koji služi kao objektivna osnova za ispitivanje uticaja telesne vežbe na čoveče telo, a u vezi s tim na čoveče zdravlje.

Antropometrijska merenja omogućavaju lekaru da uporedi sastav i raz-

vitak pojedinih delova tela vežbača u raznim periodama vežbanja, kao i sastav i razvitak tela između pojedinih grupa vežbača. U izvesnim slučajevima ove mere pomažu čak da se oceni i sposobnost pojedinaca za izvesnu granu telesne vežbe, odnosno sporta.

Za praktične svrhe telesnog vežbanja dovoljne su samo izvesne osnovne mere, kao: merenje težine, visine, dužine trupa, obim prsiju, obim nadlaktice (mišice), obim potkolenice (listi), širina leđa, širina kukova, opseg raširenih ruku i vitalni kapacitet. Ako se želi da se iz ovakvih merenja, odnosno brojki, koje se iz tih merenja dobiju, donesu sigurni i tačni zaključci, potrebno je ispuniti ova dva uslova:

1) Merenja moraju biti potpuno tačna i moraju se vršiti uvek na isti način, t. j. po istoj metodi. Netačna merenja mogu dovesti do pogrešnih zaključaka. Isto tako razni načini ili metode merenja nemaju nikakve vrednosti, jer se ne mogu međusobno porediti (n. pr. merenje obima prsiju nad i ispod prsne bradavice).

2) Da se dođe do što tačnijeg zaključka potrebno je merenje u masama. Nekoliko istih mera uzetih nad 10 do 20 lica apsolutno se ne mogu uzeti kao osnova za izvođenje nekih zaključaka. Potrebno je meriti hiljade i hiljade ljudi, pa tek na osnovu tih cifara donositi sigurne zaključke. Merenja u manjem broju mogu biti samo prilog, dodatak nekom zaključku, ali nikako se na osnovu ovih ne mogu postavljati neka pravila i norme.

Sem ova dva glavna uslova ima još mnogo drugih, koji se moraju uzeti u obzir, n. pr. pol i uzrast. Mere kod dece i kod žena već se principijelno razlikuju od mere kod odraslih muškaraca.

Antropometrijska merenja vrše se pomoću raznih instrumenata, koji također moraju biti tačni i pod stalnom kontrolom. Taj instrumentarijum sačinjavaju:

1) vaga za merenje težine, koja treba da bude s pokretnim utegom; vage s perom nisu sigurne, a vage s utezima oduzimaju pri radu mnogo vremena;

2) metalna centimetarska vrpca za merenje obima prsiju, ruku, nogu i t. d.; vrpca od platna nije dobra, jer se dužom upotrebom, naročito kod znojenja, rasteže, te ne daje tačnu meru;

3) mera za visinu; za nuždu može se na pravom belom zidu tačno obeležiti visina u centimetrima;

4) šestilo za merenje s polukružnom skalom, koja služi za merenje širine i visine obliha delova tela;

5) spirometar za merenje vitalnog kapaciteta. To je sud, u koji se duva vazduh iz prsa i koji pokazuje količinu vazduha izdavanog iz pluća.

Nemački antropolog Martin izradio je veoma praktičan instrument t. zv. Martinov antropometar, pomoću koga se lako mogu meriti i visinske i širinske mere.

Ovaj nam je instrumentarijum dovoljan da kod dotične osobe uzmemo sve potrebne glavne antropometrijske mere, koje dolaze u obzir kod telesne vežbe.

Merenje treba da se vrši na golom čovečjem telu, odnosno obučenom u lake atletske gaćice i kostim. Najbolje da se uporedna merenja kod jedne osobe vrše u isto doba dana, pošto je poznato, da se telesna visina u toku dana menja, varira za oko 5 cm, a telesna težina do 1 kg (ona se prema večeri povećava).

Značaj pojedinih mera kod čoveka kao i metodika merenja u glavnom se sastoje u sledećim:

1) **Težina** je jedna od veoma važnih kontrolnih mera čovečjeg zdravlja. Opadanje u težini, bez naročitih razloga, ukazuje na neko hronično oboljenje. Kod tuberkuloze je pad težine jedan od prvih simptoma bolesti. Zato je i ova mera kod vežbača vrlo važna. Poznata je činjenica, da kod uvežbavanja-treninga u početku uvek težina opada, ali se doznije popravlja. Nagao pad težine u treningu znači premorenost vežbača, te se s treningom mora prestati. Težinu treba meriti na golom telu i samo u gaćicama, čija nam je težina poznata. Košulja kod školske dece varira u težini od 80 do 420 gr. Meriti težinu obučnog lica, pa potom otprilike odbiti težinu odela, potpuno je nesigurno i to se ne može upotrebiti za ozbiljnije studije. Pri merenju težine mora se uzeti u obzir, da su creva i bešika prazni. Za vreme merenja pregledani treba da stoje na vagi mirno.

2) **Visina** se meri tako, da onaj nad kojim se vrši merenje stane pravo pored mere za visinu, tako da zid te mere dodiruje samo petama, ramenima i stražnjom stranom. Glavu treba da drži potpuno pravo, tako da su vrhovi ušiju u istoj liniji s očima. Držanje ramena i ruku treba da je potpuno la-

bavo. Na postolju treba stajati celom nogom, sastavljenim petama i potpuno mirno.

Kao što je poznato, visina kod ljudi je potpuno individualno različita, ali ona ima veoma velikog značaja kod upoređivanja drugim merama tela, što ćemo doznije videti.

3) **Visina trupa** meri se kad dotični nad kojim se vrši merenje sedne sa skupljenim nogama na jednu stolicu visine 40 cm. Držanje trupa treba da bude potpuno pravo, glava kao i kod merenja visine. Merenje se vrši najbolje pomoću antropometra ili pomoću običnog drvenog metra, pri čemu se na vrh glave postavi pod lakim pritiskom jedna ravna drvena ploča. Treba obratiti pažnju, da kosa ne smeta tačnom merenju. Visina trupa meri se bilo od sedišta do temena, bilo od poda po odbitku visine stolice, na koju dotični sedi (40 cm).

4) **Obim prsiju** merimo u tri položaja: pri potpuno mirnom disanju; pri najjačem udisaju, kad dotični što više može da napuni svoje grudi vazduhom, i pri najvećem izdisaju, kad dotični iz prsiju izbaci sav vazduh, koliko mu je to moguće. Centimetarska vrpca treba da je tako obavijena oko grudi, da pozadi bude tačno preko donjih uglova lopatice, a sprema na prsnim bradavicama. Naravno, da pri tome vrpca treba da stoji potpuno ravno u celoj visini. Kod žene vrpca se sprema postavlja nešto više od bradavice, tako da se mera uzima u većoj visini, nego kod muškaraca. Ruke treba da vise dole, labavo pored trupa. Pažnju onoga nad kojim se merenje vrši treba tom prilikom skrenuti na drugu stranu, na pr. nekim beznačajnim pitanjem, kako bi se postiglo mirno disanje.

Kad izmerimo obim prsiju u mirnom stanju, onda dotični nad kojim se vrši merenje treba da udahne što više vazduha. To često nije lako, te smo prinuđeni da kod pojedinaca to pokažemo ili da prethodno nekoliko puta to bez merenja učinimo. Naročito je taj slučaj kod dece. Vrpce ne skidamo s tela, već je postepeno popuštamo.

Pošto smo zabeležili ili upamtili meru obima prsiju kod najdublje udisaja, tada zatražimo od dotičnog da izdahne sav vazduh iz pluća. I tu se može ponoviti isti slučaj kao i kod udisaja, naročito kod neveselih osoba. Sad polako vrpce pritežemo i beležimo meru pri najvećem izdisaju. Na ovaj način dobijemo kod merenja obima prsiju tri mere: najveću pri najdubljem udisaju, srednju kod mirnog disanja i najmanju kod najvećeg izdisaja. Razlika mere obima prsiju između prve i poslednje mere daje nam t. zv. kapacitet, i on je kod odraslog čoveka 6—7 cm. Veći kapacitet nalazimo kod zdravijih, dok manji kod neznatnih, slabijih osoba. Kapacitet nam pokazuje, koliko je grudni koš elastičan, pa prema tome koliko pluća mogu u sebe da prime vazduha. U vojsci se na pr. regrut s kapacitetom manjim od 5 cm odbija kao privremeno nesposoban. Iz tih razloga mera obima prsiju je jedna važna antropometrijska mera.

5) **Dužinu ruku** ne merimo direktno već na taj način što merimo visinu ramena od poda pa od toga oduzmemo daljinu vrha najdužeg prsta od poda. Onaj nad kojim se merenje vrši stoji mirno kao pri merenju visine, s rukama opruženim pored tela. Za orijentaciju na ramenima služi nam njegova najviša tačka, koja se može lako opipati. Dok se ne izmeri i daljina vrhova prstiju, t. j. najdužeg prsta od poda, ruka mora biti potpuno mirna. Tako na pr. ako je visina ramena 120 cm, a daljina srednjeg prsta od poda 50 cm, znači, da je dužina ruke 70 cm.

6) **Merenje nogu** također se vrši indirektno, ako želimo tačnost. Samo što je tu velika smetnja što nemamo neku tačku oslonca kao kod ramena. Logično bi bilo, da dužina nogu predstavljamo razliku visine tela manje dužine trupa. Ali ni to nije tačna mera. Zato visinu noge merimo od najviše tačke karlične kosti koju opipamo u slabini pa do poda, kad je noga potpuno opružena. Od dobivene brojke oduzimamo 1,5—5 cm srazmerno visini tela, te tako dobivamo najtačniju dužinu noge. (Kod 130 cm visine oduzimamo 1,5 cm, a kod visine preko 176 cm, oduzimamo 5 cm prema određenoj skali).

7) **Obim mišice** merimo kod ispružene i zgrčene ruke. Kod opružene ruke postavimo vrpce u sredini dvoglavog mišića, koji se tu lepo oertava, na najdebljem mestu. Sada pozovemo dotičnog koga merimo da savije ruku koliko god može, te ne skidajući metar izmerimo obim zgrčenog dvoglavog mišića. Razlika je razume se, u toliko veća, u koliko je ovaj mišić kod pojedinaca razvijeniji.

8) **Obim butine** merimo samo kod opružene noge, i to na njenom najdebljem mestu; pri tome moramo dobro

paziti, da obe noge merimo u istoj visini, što se lako postigne, kad uočimo dobro građu i oblik noge.

9) **Širinu ramena** merimo sprema od krajnjih spoljnih tačaka pomoću metra ili cirkla s polukružnom skalom; pri tome treba paziti da onaj koga merimo ne drži ramena suviše zabačena i napred pognuta, već potpuno pravo.

10) **Širinu kukova** merimo pomoću cirkla s polukružnom skalom od krajnjih delova karličnih kostiju, gde se one moraju napipati, jer su obično skrivene mišićima.

11) **Merenje opsega ruku** vršimo pomoću metra, u visini ključnih kostiju. Onaj koga merimo nasloni se na zid i raširi ruke u visini ramena. Opseg ruku se smatra razdaljinom od vrhova srednjih (najdužih) prstiju ruku.

12) **Vitalni kapacitet**, za razliku od običnog kapaciteta o kome smo govorili kod merenja obima prsiju, meri se pomoću spirometra. Pošto dotični koga merimo udahne što više može vazdu-

ha, on ga kroz cev, stavljen u usta, uduva u spirometar, čiji se unutrašnji deo podiže i na skali pokazuje uduvanu količinu vazduha. Time tačno određujemo, koliko količinu vazduha vežbač može odjednom u svojim plućima da primi. Merenje spirometrom često je zavisno od izvežbanosti onoga koga merimo, zato pre nego što zabeležimo definitivno dobivenu brojku treba onome koga merimo dopustiti da se dva do tri puta privikne na duvanje. Zatim treba paziti, da se u sud uduva sav vazduh iz pluća, da ne prođe pored cevi, koja se drži u ustima ili jednim delom kroz nos. Posle svakog merenja staklenu cev treba prominiti ili dezinficirati u čistom alkoholu.

To su u glavnom antropometrijske mere, koje merimo kod vežbača i koje su dovoljne da nam daju sliku o vežbačevoj razvijenosti i sposobnosti za vežbu.

(Svršice se)

Dr. Milorad Feliks, Beograd

Ovogodišnje vojne utakmice Male antante

Zbliženje država Male antante na političkom i gospodarskom polju proširilo se i na vojske ovih triju savezničkih država. Posle čestih izmena poseta vodećih ličnosti rumunske, češkoslovačke i naše vojske došlo je i do bližeg kontakta i među samim podoficirima i vojnicima. Mi Sokoli s naročitim zadovoljstvom možemo konstatovati, da je do prvih susreta vojsaka (u širem smislu) ovih triju država došlo baš na velikim sokolskim priredbama, naime na svesokolskim sletovima u Pragu 1926. u Beogradu 1930 i u Pragu 1932 godine. Da bi pak ovakvi susreti bili što češći, rumunski kralj Karol darovao je pehar s ciljem, da se za nj svake godine takmičice predstavnicu jugoslovenske, rumunske i češkoslovačke vojske, i to iz određenih disciplina, koje su za vojsku od naročito značaja. Tom prilikom je propisan red, način i organizacija izvođenja te sve ostalo što se na ove utakmice odnosi.

Utakmice vojsaka Male antante održane su prvi put u Rumuniji, i to 1934 godine. Na ovim utakmicama je Jugoslavija zauzela prvo mesto i time osvojila za tu godinu pehar. Ove godine bio je drugi sastanak vojsaka Male antante u Jugoslaviji, jer se prema pravilniku ove utakmice održavaju svake godine u drugoj državi.

Za ovu godinu bila su predviđena sledeća takmičenja: bojno trčanje sa gadanjem, patrolna smučarska utakmica s gadanjem, konjička preponska utakmica s gadanjem, plivanje ekipa na 1000 metara, relejna (stafetna) smučarska utakmica, relejna (stafetna) plivačka utakmica (3 × 200 metara) i mačevanje — borenje sabljom.

Takmičenja se vrše po ekipama, t. j. svaka vojska države Male antante daje svoju ekipu za svaku disciplinu takmičenja. Koja vojska preko svoje ekipe, osvoji pehar tri puta zastopce ili pet puta preko reda, zadržava ga stalno.

Za svaku disciplinu ekipe se ocenjuje prema svome plasmanu, i to: za prvo mesto s 5 bodova, za drugo s 3 boda, a za treće s 1 bodom; diskvalifikovanje 0 bodova. Na kraju takmičenja zbrajaju se bodovi iz svih disciplina i tako izračunava konačan rezultat.

Zimski deo takmičenja, koji je održan meseca februara ove godine na Pokljuki, obuhvatao je: patrolna utakmica na stazi od približno 30 km, na zemljištu ispresecanom, na kojem visinska razlika ne prelazi 600 metara, te iz jednog bojnog gadanja, koje se vrši za vreme takmičenja te relejne (stafetne) utakmice, na kojima se 4 vojnika takmiče na stazi dužine od 50 kilometara, na zemljištu ispresecanom, na kome visinska razlika ne prelazi 1000 metara. Takmičenje se vrši između članova koji čine patrolu.

U patrolnim utakmicama prvo je mesto zauzela češkoslovačka vojska (5 bodova), drugo mesto jugoslovenska, (3 boda), a treće mesto rumunska vojska (1 bod).

U stafetnim utakmicama prvo mesto pripalo je jugoslovenskoj vojsci (5 bodova), drugo rumunskoj (3 boda), a treće češkoslovačkoj (1 bod).

Letnji sastanak vojsaka Male antante, na kome se imalo vršiti takmičenje iz bojnog trčanja s gadanjem, iz konjičkih preponskih utakmica s gadanjem, iz mačevanja i iz obe discipline plivanja, — održane su u prvoj polovini meseca septembra ove godine u Splitu i Beogradu.

Utakmice iz plivanja održane su u Splitu na novom plivaštu S.K. »Jadrane« i to: 2 septembra su bila takmi-

čenja pojedinačnog plivanja slobodnog stila na 1000 metara u 3 serije po 3 plivača. Svaki takmičar plivao je 1000 metara, tako da je ekipa svake države prevalila 3000 metara. U ovoj disciplini najmanji zbir upotrebljenog vremena postigla je jugoslovenska ekipa (45 min. 5 sek.), za njom je češkoslovačka ekipa (45 min. 23,5 sek.) a poslednja je rumunska ekipa (50 min. 21 sek.). Prema ovome jugoslovenska vojska osvojila je u plivanju na 1000 metara prvo mesto s 5 bodova, češkoslovačka drugo mesto s 3 boda, a rumunska vojska treće mesto s 1 bodom. Dne 4 septembra održane su na istom mestu relejne (stafetne) utakmice 3 × 200 metara. I na ovim utakmicama prvo mesto osvojila je jugoslovenska ekipa, koja je stazu od 600 metara prešla za 7 min. 35 sek. i time postigla 5 bodova. Za njom je češkoslovačka ekipa s vremenom od 7 min. 58,4 sek. te koja je dobila 3 boda, a treća je rumunska ekipa s vremenom od 8 min. 54,4 sek. dobivši 1 bod. Prema tome utakmice u Splitu završene su s ovim rezultatom: jugoslovenska vojska 10 bodova, češkoslovačka 6 bodova, a rumunska 2 boda. Kada se ovome dodadu bodovi sa zimskih utakmica na Pokljuki, onda je konačan rezultat sledeći: jugoslovenska vojska 18 bodova, češkoslovačka 12 bodova, a rumunska vojska 6 bodova.

Utakmice iz mačevanja — borenje sabljom — održane su u svečanoj sali Oficirskog doma u Beogradu. Meč je održan u tri partije, naime dne 7, 8 i 9 septembra po podne, a po redu koji je određen kockom. Tako su se 7 septembra borile ekipe Rumunije i Češkoslovačke, 8 septembra ekipe Češkoslovačke i Jugoslavije, i 9 septembra ekipe Rumunije i Jugoslavije. Svaka vojska daje ekipu od 3 člana-oficira, i svaki borac ekipe bori se sa svima članovima protivničke ekipe. Pobjeda člana donosi ekipi 2 boda. Neodlučan rezultat je kad se dobije 1 bod, a poraz kad se dobije 0 bodova. Na isti način ocenjuje se i pobjeda ekipe. Pri prvom susretu između Čehoslovaka i Rumuna, Rumuni su imali 3 pobjede sa 6 bodova, jer su dali 30 a primili 39 pogodaka (touchés); Čehoslovaci su dobili 6 pobjeda s 12 bodova, što su dali 39, a primili 30 pogodaka. Prema tome prvi susret svršio se pobedom Čehoslovaka s 2:0. Pri drugom susretu između Čehoslovaka i Jugoslavena, Čehoslovaci su imali 5 pobjeda s 10 bodova, jer su primili 33 pogotka a toliko isto i dali Jugoslaveni su imali 4 pobjede s 8 bodova, što su primili i dali 33 pogotka. Prema tome i ovaj susret završen je pobedom Čehoslovaka sa 2:0, čime su se oni plasirali na prvo mesto. Pri trećem susretu između Rumuna i Jugoslavena, Rumuni su imali 6 pobjeda s 12 bodova, što su dali 37 a primili 31 pogotka, a Jugoslaveni su imali 3 pobjede sa 6 bodova, što su dali 31 a primili 37 pogodaka. Prema tome ovaj zadnji susret svršio se pobedom Rumuna s 2:0, čime su se oni plasirali na drugo mesto. Krajnji rezultat ove utakmice bio je: prvo mesto češkoslovačka vojska s 5 bodova, drugo rumunska s 3 boda, a treće mesto jugoslovenska vojska s 1 bodom.

Bojno trčanje s gadanjem održano je 8 septembra pre podne na Banjici. Staza je bila 7 km. U toku pre trčanja staze ekipa svake države imala je da izvrši i jedno bojno gadanje (sa 30 metaka u 9 metaka), da baci po 3 bombe u 3 rova, da pređe dve prepreke — rov širok 2 metra i palisadu visoku 2 metra. Razmak starta pojedinih ekipa bio je 5 minuta. Red na startu, određen kockom, bio je: prva češkoslovačka

ekipa, druga jugoslovenska a treća rumunska. Uspehi se cenio po postignutom vremenu, rezultatu gadanja i bacanju bombi, kao i po prelazu prepreke. Ovde je bila najbolja rumunska ekipa, koja je prešla stazu za 32'35"6, imala 27 pogodaka u 9 metaka, bacila 1 bombu u 1 rov i pravilno prešla obe prepreke. Češkoslovačka ekipa bila je na drugom mestu: stazu je prešla za 32'16"4, pogodaka je imala 18 u 7 metaka, bacila je 2 bombe u 1 rov i pravilno prešla prepreke. Treća se plasirala jugoslovenska ekipa, koja je stazu prešla 35'16", imala 19 pogodaka u 9 metaka, pravilno prešla prepone, ne bacivši nijednu bombu u rove. Prema tome rumunska vojska dobila je 5 bodova, češkoslovačka 3 boda a jugoslovenska 1 bod.

Konjičke preponske utakmice s gadanjem održane su 9 septembra pre podne na trkalištu Konjičke škole u Zemunu. Ova je utakmica imala da odluči konačnu pobjedu između naše i češkoslovačke vojske, jer su obe imale sada po 20 bodova. Utakmica se sastojala iz prelaza staze od 12 km, bojnog gadanja (30 metaka u 9 metaka) i preskoka preko 20 raznoolikih prepona. Pre starta bačena je kocka, kojim će redom patrola startovati. Tako je prva pošla češkoslovačka patrola, posle 15 minuta jugoslovenska, a treća rumunska, na 30 minuta posle češkoslovačke a 15 minuta posle naše. Duž cele staze bilo je postavljeno 10 prepona, a drugih 10 bilo je postavljeno pred tribinom gde je bila publika. Strelašte je bilo na 8 km staze na samoj obali Dunava. Češkoslovačka patrola prešla je celu stazu za 44'40", i prepone je preskočila potpuno pravilno. Na strelaštu je postigla 25 pogodaka u 9 metaka. Jugoslovenska patrola je celu stazu prešla za 43'43", prepone preskočila pravilno, a na strelaštu je imala 27 pogodaka u 9 metaka. Rumunska patrola je prevalila celu stazu za 41'05", prepone je pravilno preskočila, a na strelaštu je imala 14 pogodaka u 8 metaka. Kako na ovim utakmicama postignuto vreme u prelazu staze do 50 minuta ne ulazi u obzir za ocenu uspeha, to je ovde odlučilo za plasman samo gadanje na strelaštu. Prema tome jugoslovenska vojska je ovde zauzela prvo mesto s 5 bodova, češkoslovačka drugo mesto s 3 boda, a rumunska vojska treće mesto s 1 bodom.

Prema tome konačan rezultat vojnih utakmica Male antante održanih ove godine u Jugoslaviji je sledeći: prvo mesto jugoslovenska vojska s 25 bodova, drugo češkoslovačka s 23 boda i treće mesto rumunska vojska s 15 bodova. Na osnovu ovoga rezultata izaslanik Nj. Vel. Kralja Karola II Rumunskog g. Emil Palandau predao je glavnom rukovocu ovih utakmica generalu g. Mihailu Bodi-u pehar, koji je po drugi put osvojila jugoslovenska vojska.

Utakmice su protekle u srdačnom i prijateljskom duhu. Ni najmanji incident nije pomutio družiljublje i iskrenu saradnju oficira i vojnika triju savezničkih država na ovim utakmicama.

Iduće godine utakmice se održavaju u Češkoslovačkoj, gde će naša vojska imati da brani pehar.

Novi sokolski domovi u Češkoslovačkoj

Tokom meseca septembra otvoreno je u Češkoslovačkoj nekoliko novih sokolskih domova, među kojima jedan u Pršerovu i jedan u Niržanima. Prvi je stajao preko dva i po milijuna češkoslovačkih kruna i spada među najveće i najmodernije sokolske domove u Češkoslovačkoj. Sokolsko društvo u Pršerovu ima svoj lepi i veliki stari sokolski dom, u kojem će se sada urediti sokolski kino i konačista za učesnike na župskim tečajevima. Pored doma podignut je i ogromni stadion s tribinama te uredeno više vežbališta za pojedine grane telovežbe i lake atletike. Na novom domu skoro i nema duga. Otvorenju ovog doma prisustvovao je starešina ČOS brat dr. Bukovski, koji je tom zgodom održao značajan govor o zadacima Sokolstva u sadašnjici.

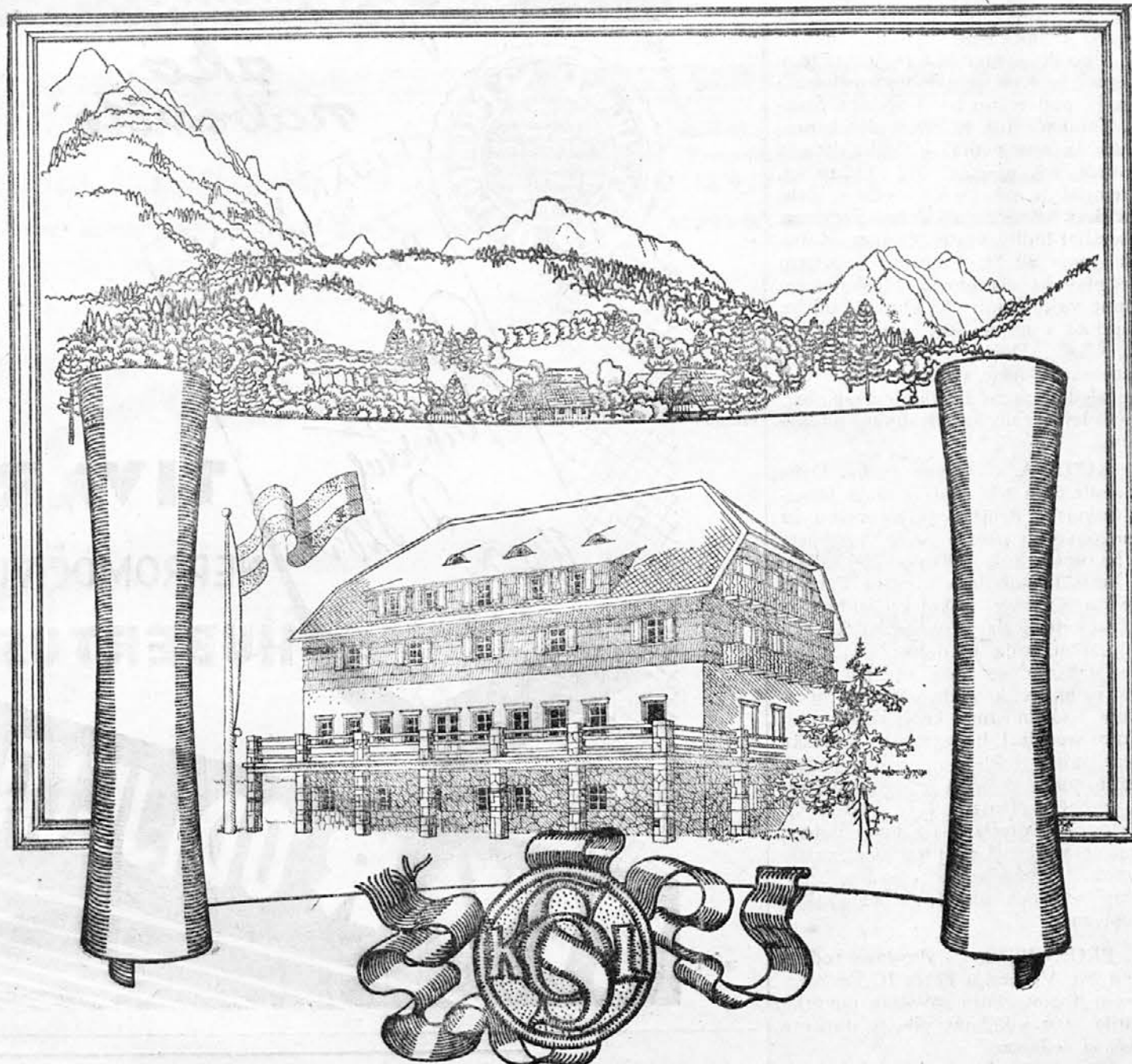
Drugi sokolski dom u Niržanima, malom mestancu župe Plzenj, mnogo je manji, ali je također veoma modern i odlično opremljen. Ovaj novi sokolski dom u Niržanima mnogo će doprineti još jačanju razvoju sokolskog rada u tome kraju, u kome pored Čeha ima i mnogo Nemaca.

Obnovite pretplatu na sokolske listove!

Sokoli, pomažite svoju štampu!

Sokolsko oporavilište u Kranjskoj Gori

Prvi sokolski dom u okviru Sokolske Petrove petoletke

Jugoslovenska sokolska matica u Ljubljani kupila je pred četiri godine u Kranjskoj Gori (806 m nadmorske visine) zemljište u površini od 20.000 četvornih metara, koje leži s desne strane železničkog mosta, uz bistru Pišencu, da tu podigne sokolsko oporavilište, koje će moći da posluži svim pripadnicima našega Sokolstva u svrhu oporavka zdravlja i odmora.

Svojim štedljivim i brižljivim gospodarenjem, Jugoslovenska sokolska matica prihvatila se je tada pripremnih radova, priskrbila potrebna sredstva i naerte te započela gradnjom. Kraj, u kome se ovo oporavilište podiže, potpuno je zdrav, sunčan, na svežem, čistom i zdravom gorskom zraku. Oporavilište se podiže na zemljištu, koje se u tri terase prostire ispod Srednjeg Vrha, Vojšce i Petelinka (1900 m) prema Pišenci. Pročelje zgrade gleda na Razor, Prisojnik, Vršič, Robičje, Mojstrovku i Jalovec (2600 m). Sav taj kraj je obrastao šumom i grmovljem.

U tom romantičnom kraju, na našem vlastitom zemljištu i pod našim vlastitim krovom, stružaje naš život u bratskom krugu i leti i zimi. U letnje doba tu će mnogi kojima je potrebno naći oporavka, odmora i mira, a u zimsko tu će naći osveženja oni koji se posvećuju gajenju zimskih grana telesnog uzgoja.

Zgrada, koja će za mesec dana

biti pod krovom, zaprema 240 četvornih metara zazidane površine; njena dužina iznosi 22,20 metara, širina 14,14 metara. U donjem delu zgrade biće stanovi za upravitelja i nameštenike, podrum, smočnica, ledenica, praonica, sušionica, uređaj za centralno grejanje i prostorija za pohranu smučki. U prizemlju biće dve blagovaonice, od kojih jedna veća a druga manja, s izlazom na terasu 2,5 m široku. Kuhinja sa smočnicom i točionicom biće vrlo prostrana, zračna i svetla. Uz stepenice biće soba za vrataru. U prvom spratu biće tri sobe s jednim krevetom, četiri s 2 i četiri s 3 kreveta. Po sredini sprata vodiće hodnik, širok 1,50 m, s dva izlaza na dva pobočna balkona. U mansardi biće pet soba s 2 i pet soba s 3 kreveta, a na tavanu biće uređena dva skupna ležišta, i to jedno s 15 a drugo sa 7 kreveta, a osim toga još i dve sobe s 3 i jedna s 2 kreveta. U svim navedenim prostorijama biće mesta za 98 osoba. Na svakom spratu biće najhigijenski nužnici, zatim tuševi i centralno grejanje. Nameštaj biće jednostavan. Dom će biti vrlo zračan i svetao, uređen priprosto i skromno, ali zato zdravo i domaće.

Vanjski izgled doma biće u skladu s narodnim slogom toga kraja. Zid će biti od prvog sprata do krova obložen daščicama (škodlama) pepeljasto sive boje, a tako isto i krov.

Zemljište leži izvan varošice, udaljeno pet minuta od stanice, na mestu bez prašine i u tišini. Oko doma biće zasadeni eveci i ukrasno štabalje, među kojim će bele stazice voditi do bistrog potoka Pišence. Pored ove glavne zgrade projektovana su s njene desne strane još četiri paviljona za sokolski naraštaj, tako da će se tu u toku godina podignuti čitava sokolska kolonija. I kad se to ostvari, nešto slična podignuće se i na našem moru, za one kojima je potrebno morsko podneblje.

Ovaj prvi sokolski oporavilišni dom biće potpuno završen naredne godine, kada će se i svečano otvoriti uz učešće Sokolstva severozapadnog dela župe Kranj, da se svi zajedno obradujemo uspehu našeg zajedničkog nastojanja i rada u prvoj godini sokolske Petrove petoletke.

Sve naerte i stručne savete za izgradnju ovoga doma braća stručnjaci dali su besplatno, a pri samoj izgradnji zaslužuje svoj svakidašnji hlebac oko 90 radnika i težaka.

Jugoslovenska sokolska matica izgradnjom ovog oporavilišta odužuje se svim svojim prijateljima, koji su ju verno podupirali, slažući kamen po kamen, da se eto sada podigao i dom.

Gornja slika prikazuje nam, kakav će biti vanjski izgled ovog sokolskog oporavilišta, kada bude gotovo.

— m —

Velike sokolske i nacionalne svečanosti u Baru

Sa spontanom i oduševljenom manifestacijama, kakve se u Baru do danas ne pamte, izvedene su velike sokolske i nacionalne svečanosti, koje su, kako po broju učesnika, tako i po pripremanjima, postigle sjajan uspeh i završene u potpunom redu.

Svečanost je započela 19 septembra. Mesto je bilo iskičeno zastavama, tepisima i zelenilom. Vežbalište isto tako.

Metropolit dr. Gavrilu svečano je dočekan, a zastupnik darovaoca barjaka naročito. Metropolit dr. Gavrilu zahvalio se je na srdačnom dočeku i izrekao svoje zadovoljstvo, što se jednovremeno osvećuju dva hrama i sokolska zastava, pod kojom će Sokoli verno služiti Kralju, Jugoslaviji i narodu.

Uveče 19 septembra bila je povorka mestom s glazbom na čelu, a glazba žel. udruženja koncertirala je na trgu. Bar je bio lepo razsvetljen, a priredjen je i vatromet.

20 septembra osvanuo je lep dan. Vojna muzika i muzika I Barskog železničkog udruženja svirali su neiz-

menično, a sa svih strana neprestano pristizali su Sokoli. Na »Gvozden breg«, gde se imalo izvršiti osvećenje crkve, građanstvo je u masama dolazilo. U 6.30 časova povorka Sokola sa dve muzike pošla je ispred sokolane na »Gvozden breg«, a pucnji iz prangija pozdravili su dolazak mitropolita. U 7 sati otpočela je arhijerejska liturgija i svečani čin osvećenja crkve.

Jedno odeljenje Sokola s vojnom muzikom povuklo se s kamionom na kej, dok je drugo odeljenje s muzikom I Barskog železničkog udruženja ostalo na »Gvozden breg« i prisustvovalo osvećenju crkve. U 7 i 30 časova, uz zvukove vojne muzike s jedne, i muzike Komande mornarice s druge strane pristao je uz kej tender »Marljivi« s kojim su došla društva Tivat, Zelenika i Denović s oko 200 članova sviju kategorija i mornarska muzika. Povorka je pošla do u varoš. U 8.30 časova uplovila je u pristanište lada »Morava« sa 70 članova društva Ulcinj, a u 8.40 lada »Albanija« s kojom je došlo oko 500 izletnika društva Kotor, Morin, Prčanj, Risan, Hercegnovi, Budva, Ce-

tinje, sokolske čete i učiteljska škola Hercegnovi s društvenim zastavama. Doček je bio srdačan. Sve je svrstano u povorci, koja je predvođena s muzikom pošla u varoš. U 10 časova na trgu u Baru formirana je velika povorka sviju učesnika sa zastavama, koja je predvođena s muzikama pošla k sokolani. Na putu k sokolani susrele su se povorke iz Bara i St. Bara, koju je predvodila muzika I Barskog železničkog udruženja i skupa došle na vežbalište. Formiran je poredak za doček. Sokoli, muzike, škole, korporacije i nepregledna masa građanstva pravili su špalir, dok je svet i dalje u masama dolazio. Na vežbalištu je bilo preko 5000 osoba.

U 11 časova došao je ban Zetske banovine g. Ivanišević s pratnjom. U ime Sokolskog društva pozdravio je g. bana zamenik starešine društva br. Radović. G. ban se je najtoplije zahvalio u ime darovaoca i kuma zastave g. dr. Stojadinovića i u ime svoje, izražujući svoje zadovoljstvo i zahvalnost na spontanom i oduševljenom dočeku. Ovde je masa priredila spontane ovacije Nj. V. Kralju, Kraljevskom Domu, Jugoslaviji i Sokolstvu.

U 11.10 časova došao je mitropolit g. dr. Gavrilu s pratnjom, kome je masa također priredila burne ovacije.

Nešto kasnije došao je izaslanik Nj. V. Kralja načelnik štaba Zetske divizijske oblasti potpukovnik g. Zupančič, praćen sa izaslanikom gospodina ministra Vojske i mornarice majorom g. Markešom. Izaslanik Nj. V. Kralja pozdravio je Sokole sa »Pomozi Bog junaci« — »Bog ti pomogao«, bio je spontani odgovor Sokola. Uz burne ovacije Nj. V. Kralju, pucnjava prangija i zvuke pozdravnog marša, izaslanik Nj. V. Kralja i izaslanik Ministra vojske i mornarice zauzeli su počasna mesta na tribini. Nj. V. Kralja, mitropolit g. dr. Gavrilu sišao je s tribine i uz asistenciju 12 sveštenika otpočeo svečani čin osvećenja zastave. Istodobno s g. mitropolitom sišao je s tribine ban g. Ivanišević, kao zastupnik kuma g. dr. Stojadinovića. Posle osvećenja, zastavu je primio zastupnik kuma ban g. Ivanišević. Predajući zastavu kumu, mitropolit g. dr. Gavrilu održao je vrlo lep i sadržajan govor ističući uzvišenu zadaću Sokolstvu u sadašnjosti i budućnosti.

Zastupnik kuma ban g. Ivanišević, predajući zastavu zameniku starešine br. Radoviću, čestita Sokolima slavi u ime kuma g. dr. Stojadinovića i između ostalog rekao je: »Predajem Vam ovu zastavu kao simbol jugoslovenskog državnog i narodnog jedinstva. Čuvajte je kao zenicu oka i budite spremni da za nju i život svoj položite za Kralja i otadžbinu«.

Primajući zastavu zamenik starešine br. Radović Vido polaže zavet. U ovom momentu mnoštvo ponavlja ovacije, a muzika ponovo inton. himnu.

Posle ovoga izvršili su osvećenje zastave po obredima islamske crkve Muftija g. Karadžević, odnosno kadilija g. Prelević, šerijatski sudija uz asistenciju deveterice islamskih sveštenika. Nakon ovoga održao je vatren govor g. Prelević o značaju zastave završujući s rečima: »Ustaj, živi, bori se, ne kloni«.

S tribine, posle izvršenog osvećenja zastave održao je dug govor brat Đura Čejović.

Najzad je s tribine govorio starešina župe br. Gavro Milošević, koji je svojim vatrenim govorom rasplamtio narod. Posle ovoga izvršen je defile Sokola pred izaslanikom Nj. V. Kralja i banom g. Ivaniševićem i ostalim visokim gostima, pa je nakon ovoga formirana nepregledna povorka na čelu sa zastavama i s tri muzike pošla sa vežbališta u Bar, gde se je nakon pozdrava zastavi razila.

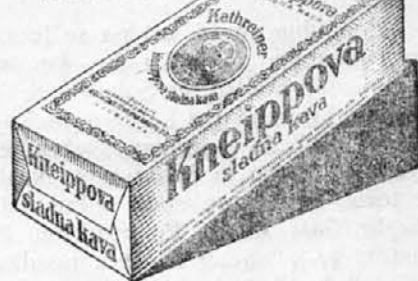
U 17 časova izveden je na vežbalištu javni čas, na kome su uzele učešća pored Bara i ostale jedinice ž. Cetinje.

U 19 časova formirana je veličanstvena povorka s bakljama i s tri muzike, koja je manifestujući prošla kroz grad, dok su na obali odjekivali pucnji prangija, a vatrometi i osvetljenje

Zakaj tako malo sladkorja?

V svakem Kneippovom zrcnu je 3/4 dragocenega praženega sladneg sladkorja. Potem tudi ni čuda, če je treba le še prav malo sladkorja za dober, zdrav zajtrk iz

Kneippove sladne kave

903-8

davali veličanstven izgled Baru u noći. Povorka se zadržala na javnom trgu, gde je održao govor br. Popović Jaroš. Izazvan sa spontanom ovacijama, koje su u ovom momentu prešle u ekstazu oduševljenja, ban g. Ivanišević otpozdravio je manifestantima i izrazio svoju zahvalnost na spontanom i oduševljenim manifestacijama, koje su spontani izraz vernosti i odanosti Nj. V. Kralju i Kraljevskom Domu. Muzika intonira himnu, a narod je neprestano klicao. Manifestacije su se završile pesmom »Hej Sloveni«; muzike su otvirale »Sveslovenski marš«.

U 21 čas održana je svečana akademija, posle koje je nastala igračka. U toku noći vršen je isprčaj sokolskih jedinica župe Cetinje.

21 septembra svečanost je prenesena na Dobru Vodu, gde je mitropolit g. dr. Gavrilu izvršio osvećenje obnovljenog hrama Sv. Kralja Jovana Vladimira.

Tako se završilo ovo retko sokolsko i nacionalno slavlje. J. P.

Premeštaji

Brat Milan Džodžo, načelnik Sokolskog društva Derventa, premešten je u Srpsku privrednu banku u Višegrad. Bio je uzoran sokolski radnik, koji je radio 14 godina na tehničkom radu u Derventi.

Brat Vadvan, učitelj, starosta i osnivač Sokolskog društva Dobova, premešten je. Time je društvu zadat težak udarac.

Lep praznik Sokolskega društva Ljubljana III — Bežigrad

V nedeljo dne 10. pr. m. je priredilo Sokolsko društvo Ljubljana III — Bežigrad krasno uspešno nastop, s katerim je pokazal rezultate svojega zimskog dela v tesni telovadnici in letnega na telovadišču. Medtem ko so se tik pred nastopom vršile še zadnje skušnje, se je zbralo na sokolskem telovadišču ob Tyrševi cesti mnogobrojno bežigradsko občinstvo, pa tudi ostala ljubljanska javnost je dokazala s svojo prisotnostjo simpatije do sokolskega dela. Bili so tu odlični sokolski delavci: starosta Sokola II br. Krapež, starosta Sokola Šiška br. Dolinšek, župna načelnica s. Jelica Vazzazova, župni podnačelnik br. Lubej, okrožni načelnik br. Pirc, zastopstva sokolskih društev v Zg. Šiški, Štepanje vasi, Moravč, Brezovici, Ježici, Mengša in še mnogi, ki svoj prosti čas posvećajo sokolski misli.

Začetek javnega nastopa je bil ob 15. uri, ko se je pod društvenim praporom, ki je bil razvit v letu 1933, zbralo celo društvo in s svojo upravu na čelu prikorakalo na telovadišče ob zvokih sokolske koračnice. Po simboličnem pozdravu državnih zastavi je zadržala »Pesem sokolskih legij«.

Sledile su telovadne točke, katere je vodio v odsotnosti načelnika brat Pischla podnačelnik br. Weiss in načelnica s. Vera Strojčeva. Skladno in zelo lepo su bile izvajane župne proste vaje moške in ženske dece ter oboga narašćaja. Veliko večerov in popoldnevov su prebili voditelji naše bežigradske sokolske mladine u telovadnici. Njih trud je bil s tem nastopom poplaćen, ko su posamezni odelci ob gromkome ploskanju odkorakali s telovadišća. Člani jedznega odseka su strumno pokazali vaje s kopji. Krasna je bila šestorica narašćajnikova u modrih, belih in rdećih hlaćkah, ki je dovršeno izvedla simbolićno vajo »Hre-

penenje«, zadržljivi su bili gledalci nad uspehi br. Malnarića, ki jih je pokazal z osmerico gibnih in drznih narašćajnikova, izvajajoćih moderno talno telovadbo. Člani in članice su nastopili z župnim prostim vajama in želi odobravanje. V sokolskih telovadnicah pa se goje tudi igre, katere nam je pokazala deca, narodna kola pa plešejo i narašćajnice i članice. Bežigradsko sokolsko društvo je pokazalo, da tudi u orodni telovadnici ne zaostaja za drugim društvima. Najveće pozornosti je bila delezna vrsta članova na krogih u gugu. Med članicama je par nadarjenih telovadki, ki z vztrajno vadbo dosežejo lahko še prav lepe uspehe, kar so dokazale s precej težkimi vajama na bradlji. Narašćajniki in narašćajnice su s preskoki čez konja in želi vzbujali občudovanje radi lepe drže in drznosti, za kar su bili nagrajeni.

Pri vsch toćkah, katere je spremijala odlična godba »Sloge«, je bila skupnost, skladnost, vzorno kritje i disciplina. Bežigradskemu Sokolu i njegovim vztrajnim voditeljem čestitamo k krasnemu nastopu.

Po telovadnih toćkah so še Sokoli jezdili preskakovali ovire, nakar je bil zopet zbor celokupnega članstva s neumornim starostu br. Urbančičem na čelu i ob igranju državne himne je bila zaključena lepa prireditve.

Sokol III je u zadnjih letih pridobila na telovadcih i telovadkah. To smo videli pri tem njegovem nastopu, ko je sodelovalo okoli 280 osch vsch oddelkov. Za takšno številu je dosedanja telovadnica tega mladega sokolskega društva u naglo se razvijajoćem Bežigradu premajhna. Sedaj, ko bosta otvorenji dve žoli u tem delu mesta, bo gotovo obisk telovadbe še porasel i u je u zadnji čas, da se društvo preseli u nove prostore, ki su mu že doloćeni. Lujo.

Sokolski dan v Št. Lovrencu

IV. zbor načelnikov Mirenskega sok. okrožja — Sokolski nastop

V nedeljo 20. t. m. so se zjutraj zbrali v Št. Lovrencu pri br. Bregarju vsi načelniki edinic MSO. Zbor je otvoril in vodil okrožni načelnik brat Tratar Marjan. Na seji so se pretresala razna važna tehnična vprašanja, tičeča se letošnjega zunanjega dela, obenem pa so bili storjeni tudi sklepi za poživitev našega dela v telovadnicah, zlasti še s posebnim ozirom na sedanje stanje, v katerem se razvija Sokolstvo pri nas in končno na savezni načrt Petrove sokolske petletke, h kateri bo doprineslo svoj delež tudi Sokolstvo našega okrožja.

Popoldne ob 15. uri pa se je vršil na prijaznem travniku br. Bregarja letni nastop marljivega Sokolskega društva Št. Lovrenc, pri katerem so sodelovale tudi še edince: Žužemberk, Trebnje, Mirna in Mokronog. Nastop je točno in vestno vodil agilni načelnik br. Saje Janko. Po pozdravu drž. zastavi je v imenu društva pozdravil načelnik br. Saje Janko, nakar je toplo pozdravljen govoril kapetan br. Andrej Glušič, ki je izrekel mnogo prav iskrenih sokolskih misli, nakar je še izrekel pozdrave župne uprave in okrožja okrožni načelnik br. Marjan Tratar. Po zapeti sokolski himni »Hej Slovane« je nato izvršil ves telovadni nastop: m. in ž. dece, m. nar., članov, članice. Zaključila je uspešna orodna telovadba. Po nastopu se je razvila dostojna sokolska zabava, ki jo je aranžiralo v največje zadovoljstvo številnega občinstva domače društvo, ki mu k lepemu prazniku tudi s tega mesta čestitamo.

S tem nastopom pa je obenem zaključeno tudi tehnično delo Mirenskega sok. okrožja.

Naši pokojnici

U spomen bratu Petru Piliću

Još jedan od onih predratnih, zadarskih Sokolova preselio se je u večnost. Brat Petar Pilić preminuo je u Zadru, dana 23. septembra o. g.

Od malene sokolske čete iz druge polovice prošloga veka, najpre zatvorene u narodnim katakombama na zadarskoj Novoj obali, razvi se kroz niti dvadeset godina celj narodni sokolski pokret, koji je u Zupri Bana Paliže u Zadru i u njegovoj užoj i daljoj okolici okupio najbolje narodne snage, bez razlike vere i plemena. Tu smo se nalazili, u zadarskoj sokolani, da postepeno dobijemo ono, što smo radi bratskog inata nesmotreno bili izgubili.

Bilo nas je i Hrvata i Srba, i pravaša, i narodnjaka i demokrata, svi ubedeni, da samo međustranačka tregu Dej i narodna sloga može da vrati Zadar i u opštinsko-upravnom smislu tada politički zarobljenom hrvatskom plemenu i da na tome treba poraditi složnim silama. U taj je broj spadao i brat Petar Pilić, svom svojom dušom, predan sokolskoj misli, ma da je politički pripadao hrvatskoj stranci prava i bio jedan od njezinih vidljivih i čas-nih pretstavnik.

Zadarski posednik i čestiti trgovac on je i svoj posed i svoju trgovinu stavio u službu narodne misli, predano i retkom doslednošću svojega svetlog značaja. Ma da stranački na antipodima, znali smo na pragu sokolane zaboraviti na našu stranačku opredeljenost, da se posvetimo općoj narodnoj stvari u našem Zadru, bez skrivenih misli, svim srecem i svom dušom. I vreme je krunilo naše napore: sokolske falange prolazahu mirno ili skoro mirno zadarskim ulicama, praćene narodnim masama, probuđenim na nov život i nije bilo daleko vreme, kada bi oba življa, na zajedničku korist i na veći procvat grada, bila u punoj snoljivosti surađivala. U tome pokretu dizali su se vidljivi eksponenti narodne misli: Hrvatski Sokol, Matica dalmatinska, Srpska čitaonica, Hrvatska čitaonica; Narodni dom, na najlepšem mestu grada; Hrvatska knjižarnica, Jadranska banka, pevačko društvo Zoranić, Hrvatski akademski klub, Hrvatsko potporno društvo, Srpsko pevačko društvo, i t. d. U svim tim društvima brat Pilić bio je doma ili kao član i dobročinitelj ili kao bratski gost. Njegova radnja beše rasadnik narodne misli. Još mi je danas usečen u uspomeni lik brata Pilića, gde u svojoj radnji, poslužujući mušterije, ove prosvetuje u gajenju narodne misli contra hostes et inimicos!

Prerano naš Veliki Rat prekinu u tom našem radu i barem mi stariji nećemo se nikada više sresti u Zoranićevu, Barakovićevu i Karnarutićevu Zadru na zajedničkom narodnom radu. I nas će, zadnje ostatke te lepe, jake i junačke plejade uskoro zora rana naći kud za vazda gre sek. —

Da, brate Piliću, eto nas pro ili posle za Tobom, skromni ali veliki narodni pregaoče, ubedeni, da naš rad i naši napori i pogibije naše ipak nisu bili uzaludni. Ako izgubimo Zadar, dobismo našu lepu, divnu, veliku Jugoslaviju. Kada mi nije bilo sudeno da se od Tebe oprostim u mestu zajedničkih naših preguća, šaljem Ti ovaj moj bratski zadnji pozdrav iz beloga Zagreba, kamo me je poratna sudbina dovela, da produžim svoj skromni sokolski rad. S Bogom, Brate, u ime svoje i sve ondašnje braće iz Zupe Bana Paliže! Bratu Petru Piliću slava!

U Zagrebu, dana 29. septembra 1936.

Dr. Hugo Werk,

zadnji starosta Hrvatske sok. župe »Ban Paliža« u Zadru.

MALE VESTI
IZ NAŠIH JEDINICA

BELI MANASTIR. — Okružna sednica načelnika u Branjinom Vrh. U nedelju, 20. septembra održana je u Branjinom Vrh — Sečeraš sednica društvenih i četnih načelnika belomanaštirskog okrožja. Od strane načelnika župe sednici su prisustvovali brat i sestra Hodovski, a jedinice su bile zastupljene ove: d. Batina, d. Branjin Vrh — Sečeraš, d. Beli Manastir, č. Gajić, č. Branjina, č. Luč, te nova četa u osnivanju Bolman. Na sednici podnešen je opširan izveštaj o radu u okružju u poslednja 4 meseca, a potom su prisutni načelnici podneli izveštaje o stanju u njihovim jedinicama. Iz izveštaja se moglo konstatovati, da se u većini jedinica preko ferija nije radilo, ali početkom školske godine sve su započele radom, osim čete Gajić, i radiće preko cele zime. Četa Gajić, zbog premeštaja učitelja, br. Šajdla, koji je bio načelnik, sada ne radi, jer nema tehničkog vođe i nema vežbaonice. Dok je bio u selu br. Šajdl, moglo se vežbati u školskoj zgradi. U nekim jedinicama je broj članova vežbača u opadanju, dok je u porastu broj naraštajaca. Društva Batina i Branjin Vrh — Sečeraš imaju po jednog kandidata za društveni prednjački ispit. Nakon načelnikovih izveštaja prešlo se na raspravu o održanim javnim vežbama u toku ove godine. Prema zaključku, donesenom na prošloj sednici, na svakoj javnoj vežbi imao je biti prisutan određeni delegat načelnika okrožja, koji je imao zadatak, da o javnoj vežbi sastavi izveštaj, u kojem je imao izneti svoja zapažanja, a naročito sve ono, što je bilo dobro, a tako isto što je bilo manjkavo. Jedan primerak ovakvog izveštaja slao se dotičnoj jedinici, jedan načelniku župe, jedan načelniku okrožja. U ovom okružju, u toku ove godine održano je 8 javnih vežbi. Sa sviju ovih javnih vežbi pročitali su na sednici izveštaji, po kojima se razvila rasprava. Iza toga se prešlo na izbor sudaca za popodnevno okružno lakoatletsko takmičenje. B. S.

ČURUG. — Sokolski dan. Sokolsko društvo u Čurugu priredilo je 20. septembra t. g. pravi sokolski dan. Tog dana ispoljila se i fizička i duševna kultura ovoga društva. Prikladnim sokolskim vežbama na javnom času, govorima, vežbama i igrama na akademiji, manifestovala se ona prava jugoslovenska sokolska svet.

Pred mnogobrojnom publikom na javnom času i akademiji sve su tačke programa izvedene na opšte zadovoljstvo prisutnih. Organizacija ovog rada, kao i disciplina bili su primerni. Ovom javnom času sudeležovalo je još nekoliko sokolskih društava iz okrožja. Naročito su bile zapažene vežbe na spravama i kozačke igre. Izaslanici brat Sokolske župe N. Sad braća Milan Teodorović, načelnik župe i Đura Jovanović, izrazili su svoje zadovoljstvo na postignutom uspehu.

DOBOVA. — Sokolske prireditve. V času velikih šolskih počitnic je podvzelo naše društvo dve važni prireditve. Dne 2. avgusta lakoatletska tekma, na kateri so sodelovala skoro vsa okoliška društva. Tekme se je udeležilo nad 100 tekmovalcev in tekmovalk.

Razpored je bil sledeči: tek na 100 in 1500 m; skok u daljino in višino; metanje krogle, odbojka, kolesarska hitrostna dirka in konjska dirka. Številno občinstvo je z zanimivostjo zasledovalo vse telovadne panoge. Večerno zabavo je motil dež.

Dne 20. septembra se je vršila v dvorani br. Kramarja dobro uspeša akademija pod režijo br. Vojgrinca Stanika. Ta akademija je bila početak programa Petrove petletke. Moška deca je izvajala »Konjičke« od Očenaška, spremljal je gibe sok. orkester. Ženska deca »Kresnice« od br. Vojgrinca. Spremljal tudi orkester. Članice »Zabučale gore« od St. Vojgrinca s petjem spremljal br. Antolović. Moška deca: Župne vaje. Člani: »Ej uhnem« od br. Vojgrinca s petjem spremljal br. Bogović; Člani: »Duma« od Vojgrinca. Deklamoval Vojgrinac. Občinstvo je hvaležno sledilo vsem izvajanjem spodbujajoč izvojevalce z živahnim ploskanjem.

KUTINA. — Javna vežba. Dana 27. septembra tek. god. održalo je naše Sokolsko društvo javnu vežbu uz mnogobrojno učešće naših Sok. četa iz Kutinice, Srp. Selišta i Mikleuške, te bratskih susednih društva Pakrac, Lipik i Vukovje. Sokolska fanfara iz Pakraca uveličala je ovu sokolsku manifestaciju, koja je dokaz, da Sokolstvo u Kutini ne pada, već i u najtežim prilikama i pod najtežim snetnjama i okolnostima kroči lagano i sigurno srećnijoj budućnosti. Sokolska svest, misao i ideja moraju pobediti. Sam program izveden je kako od strane vežbaćeg članstva, tako i od tehničke uprave, precizno i s puno ljubavi i razumevanja. Posle programa razvilo se narodno veselje. Moralan kao i materijalan uspeh bio je iznad svakog očekivanja.

PROKUPLJE. — Proslava roden-dana Nj. V. Kralja Petra II. Po završenom bogosluženju sokolska povorka vratila se u sokolanu, gde je održana svečana sednica.

Prvo je otvarena državna himna, a potom je potstarešina brat Drag. Vučinić, direktor gimnazije, otvorio sednicu i dao reč bratu Janku Baraću, učitelju, koji je održao vrlo lepo predavanje o Mladom Kralju i značaju dana, zatim je društvo »Jug Bordan« otviralu muzičku kompoziciju, a potom je brat Janković Milivoje, st., pročitao proglas Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije. Po pročitanom proglasu jedan naraštajac i jedno muško dete recitovali su po jednu recitaciju o Mladom Kralju, a po završenom recitovanju muzika je otviralu »Oj Sloveni«. Potom je nastalo predavanje diploma učesnicima ovog društva na štafetu trčanju prilikom prenosa svete zemlje iz Kuršumlije za spomenik slobode izginulim borcima za Jugoslaviju u Nišu. Sednicu je zatvorio brat potstarešina. Sednici su prisustvovali svi prestavnici vlasti, prestavnici humanih i prosvetnih društava i mnoštvo građanstva.

U večje je priredena u sokolskom domu velika zabava na kojoj su nastupile sve vežbaćue kategorije ovog društva i izvele vrlo lepe tačke, kakve još nisu bile do sada izvedene u Prokuplju.

ŠASINCI. — Javni čas. Sokolska četa Šasinci, župa Beograd, održala je 13. septembra o. g. svoju javnu vežbu uz pomoć matičnog društva. Pre podne održan je pomen junacima Timočke divizije, koji su pali u ratovima za oslobođenje i ujedinjenje.

Posle podne bio je javni čas, koji je uspeo na opšte zadovoljstvo ogromnog mnoštva gledalaca.

Moralan i materijalan uspeh iznad svakog očekivanja.

Traži se sokolski prednjak

Sokolskom društvu Niš Matica potreban je svršeni sokolski prednjak za sokolskog nastavnika. Dužnost tog prednjaka bi bila da pomaže načelniku društva u tehničkom i administrativnom radu. Društvo mu daje platu, stan, osvetljenje i ogrev. Reflektanti neka podnesu molbe najdalje do 15. oktobra 1936. godine ovom društvu uz priklop: školske svedodžbe, svedodžbu o svršenom ispitu bilo društvenom ili župskom, te krstenicu. Molitelj neka navede svoje zahteve.

Starešinstvo
Sokolskog društva Niš matica

Najbolje ćete se očuvati
od prehlade

ako
nabavite

UJAK TIVAR
specijalista

Rp.
Tivar
Hubertus
D 320 v
Ujak Tivar

TIVAR
NEPROMOČIVI
HUBERTUS

TIVAR ODIJELA

Širite
Sokolski
glasnik
„Soko“
„Sokolik“ i
„Našu
radost“

Vsi si želimo konca nepovoljnega stanja na denarnem trgu in iz tega izvirojoče gospodarske krize! Priznanje, ki ga po celi državi uživa slovensko denarništvo, temelji zlasti na vzorni urejenosti naših hranilnic, na gospodarnosti in vztrajnosti slovenskih hranilcev, ki so svoje denarne zavode dvignili do takega ugleda in pripomogli domovini do blagostanja!

Pomagajte si sami!

Vlagajte svoje prihranke, vir blagostanja, v domači največji denarni zavod, to je

Mesina
hranilnica ljubljanska
v Ljubljani

Preporučamo
tvrke, koje
oglašuju u
»Sokolskom
glasniku«!

KLIJEJE
vseh vrst fotografijah
ali risbah
izvrsne
najsolidneše
KLIJARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

**UČITELJSKA
TISKARNA**

R. Z. Z. O. Z.

LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA UL. 6

Tiska soške, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige v enobarbnem in večbarbnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. Časopise, proračune, vabila, jedilnice, liste, plakate. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. — Šolski zvezki za osnovne, meščanske in srednje šole.

Naročila sprejema tudi
podružnica knjigarne v Mariboru
palača banovinske hranilnice

IZDELUJE DIAZO-AMONIAK-PAPIR »JASNIĆ«, ZA KOPIRANJE NAČRTOV, KI JE EDINI 100 % DOMAČI IZDELEK TE VRSTE V DRŽAVI

ROSIJA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • BEOGRAD

Izdaje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije (E. Gangl) • Glavni i odgovorni urednik Stjepan Čelar • Uređuje Redakcijski otek • Tiska Učiteljska tiskara (pretstavnik Franc Štrukelj) — Ljubljana